

קבצי הערות התמימים ואנ"ש ללקו"ש חלק ט"ז שיחה ג' לפרשת פקודי

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מאריסטאון גליון צט (תשל"ט)

ד. בלקו"ש פקודי תשל"ח מבאר דענין דירה בתחתונים אין הפירוש שיש בזה ב' ענינים (א) דירה ב) תחתונים, אלא זהו ענין אחד, ומביא ע"ז הוכחה דהרי הכוונה היא בעצמותו ית' ואין שייך לומר שהיא מורכבת ח"ו מב' ענינים.

וכן הוא בלקו"ש ח"ה ע' 245 הערה 36 וז"ל:
בפירוש דירה בתחתונים שענין הדירה הוא לא רק שנמצא בה כל העצם אלא גם שהעצם נמצא בה בגילוי כו'. ומובן שמכיון דהכוונה דדירה בתחתונים היא בעצמותו ית' שלמעלה מכל הגילויים וכו' אין שייך לומר שהיא מורכבת ח"ו מב' ענינים וע"כ צ"ל שמה שהעצם יהי' בגילוי הוא לא ענין נוסף כ"א שזה נוגע להמשכת העצמות וכו'. עכ"ל.

וצ"ב בהוכחה זו שמכיון דהכוונה בעצמותו אין שייך להיות מורכבת, דהרי מצינו עוד ענינים שנמשכים מעצמותו ית' וכמו מצוות, שכל המצוות מתיחסים אל העצמות (תו"ש ע' 190) ובכל זאת ישנם תרי"ג מצוות, ואף שכל המצוות מתכללות זע"ז אבל בכל זאת הם תרי"ג מצוות שאינן תלויות זב"ז. וכך נש"י שנמשכים מעצמות וב"ז יש ריבוי נשמות.

ולכאור' הפירוש בזה שאף כשהן בעצמותו ית' הם מיוחדים בתכלית, אבל כשיוצאים מהתכללותם בעצמות הם באים בהתחלקות, וכך אפ"ל בהכוונה דכאשר היא בעצמותו

היא כוונה אחת אבל בהתגלות אפשר שתחלק הכוונה לכמה פרטים, ומדוע צריכים לומר שכל הפרטים בהכוונה הם הא בהא תליא (לקו"ש חי"ב ע' 74 הערה 25) או כמ"ש בלקו"ש ח"ה הנ"ל "נוגע להמשכת העצמות" דמשמע הפי' בזה דגם כמו שהפרטים בהכוונה הם חוץ לעצמותו ית' הם מתכללים זע"ז, שפרט א' משלים את האחר. ועפ"ז מבאר בלקו"ש פקודי דאימתי נעשים נש"י דירה לו ית' שהם מיוחדים עם עצמותו ית' בתכלית בלי שום הגבלה ועיכוב, הר"ז דוקא כשגם ההגבלה והמדידה מצד התחנותם אינה מניעה כו', ועד"ז בלקו"ש ח"ה הנ"ל שדוקא עי"ז שעצמותו ית' בא בגילוי מתבטא בזה המשכת העצמות.

והנה מצד השני קשה לכאוף כיון שהכוונה היא בעצמותו ית' ולכן אינה מורכת ח"ו, וא"כ מניין באה ההתחלקות לפרטים: א) דירה ב) בתחנותים, א) המשכת העצם ב) גילוי העצם. ועוד, דאיך יכול להיות שע"י התחלקות תושלם כוונה שאינה מורכבת, והרי מריבוי פרטים א"א להיות ענין שאינו מורכב.

ואפשר לומר דענין דירה בתחנותים כיון שהיא כוונת הבורא וא"כ היא באה בגילוי בעולם באופן שהיא ענין מצד הבורא, שהבורא הוא אחדות בלתי מורכבת, ואף שבגילוי הכוונה מתחלקת לפרטים אפשר לומר שכך מוכרח מצד שהכוונה באה ומתלבשת בעולם, שעולם מצד ענינו הוא מפריד ומורכב מחלקים, דהנה ענין של פשיטות ואחדות אמיתית אין לה מקום בהבריאה, וא"כ כיון שהכוונה היא שהעולם יהפך לדירה, צריך להיות בהכוונה ג"כ ענין יחס להבריאה גופא, ולכן באה הכוונה באופן של ב' פרטים, ואז יש איזה קשר ושייכות להכוונה עם מציאות העולם גופא, ונמצא דשני הפרטים הם הא בהא תליא שהענין הזה שהם תלויים אחד בהשני קשור בזה שהכוונה היא בעצמותו ית', דהרי המבואר כאן בלקו"ש פקודי שדוקא עי"ז שהנשמה מתאחדת עם הבורא אף שישנם מנגדים ועיכובים ע"ז, הנה ב' הפרטים האלו שיוכלו להיות ביחד א) היחיד עם העצמות ב) במקום שיש מונעים ומעכבים הוא רק בכח עצמותו ית', וא"כ זה שנשלמת הכוונה ע"י ב' הפרטים אין הפי' שב' ענינים אלו משלימים הכוונה אלא שהם ענין א' והוא העדר הניגוד בין ב' ענינים הפכים יחוד הנשמה אף שיש מונעים.

בסגנון אחר: הכוונה דדירה בתחנותים מכיון שהיא נמצאת בעולם המורכב לחלקים, מוכרח להתבטא לא בפרטים נבדלים ולא באחדות פשוטה אלא בענין שישנם פרטים שלכאוף הם הפכים ורק בכח עצמותו ית' נעשה היחוד והקשר ביניהם. אבל נש"י ומצוות הכוונה בהם שיתלבשו בעולם וגדריו ולכן מוכרח להתעלם בהם ענין האחדות הפשוטה שלהם דאל"כ לא יהיו שייכים למציאות העולם ולכן בגילוי לא ניכרת

השייכות בין מצוה אחת להשני, וכך בנשמות, אבל בהעלם הנשמות וכך המצוות כלולות זמ"ז כידוע.

והטעם ע"ז מבואר מפני שבאמת הם ענין א' בשרשם, ואף שעפ"ז מכיון שענין התכללותם זע"ז תלוי בהעלם הוא מפני שהם דבר א' בשרשם וא"כ בהתכללות זו לכאוף הם היפך מציאות העולם. הנה הענין הוא שגם במציאות העולם כל הענינים כלולים זמ"ז בהעלם מפני שאופן בריאתם הי' שקודם נברא חומר פשוט הנושא את הד' צורות, וא"כ בהיותם כלולים בהחומר הפשוט שם כל הנבראים הם ענין א', ולכן גם בהתגלותם הם כלולים זמ"ז (וכמבו' בקונטרס החלצו פ"ו) ולכן זה שהנשמות והמצוות כלולים זמ"ז אין זה היפך מציאות העולם.

משא"כ הכוונה דדירה בתחתונים היא נמצאת באופן גלוי כמו שבאה מן העצמות, ולכן א"א שיתעלם מהכוונה הזאת השייכות הגלוי לעצמות ולכן באה באופן שיהי' ניכר בה האחדות הפשוטה אלא מכיון שהכוונה באה ומתלבשת בהעולם מוכרח להיות בה אחיזה לעניני עולם, והיינו כמבואר לעיל בלקו"ש פקודי ועד"ז בלקו"ש ח"ה הנ"ל, שב' הפרטים, המשכת העצמות ושהעצמות יהי' בגלוי הם דוקא המחבטאים שבזה נמשך העצמות ממש, ולכן אין זה סתירה לאחדות הפשוטה אלא זה כמו שאחדות הפשוטה באה ומתגלית באופן שיש איזה יחס ושייכות לגדרי העולם.

ועפ"ז יובן ג"כ הענין שבדירה בתחתונים יש ב' זמנים: א) זמן העבודה ב) זמן ימות המשיח ותחה"מ, דלכאוף כיון דהכוונה בדירה בתחתונים היא בעצמותו ית' איך אפשר לחלק זמנים בזה, והרי הכוונה נשלמת מב' הזמנים יחד וכמבואר בלקו"ש ח"ה הנ"ל, אלא דכמו דהכוונה גופא מתבטאת דוקא ע"י ב' פרטים כנ"ל, כך גם השלמת הכוונה באה בהתחלקות של ב' זמנים שלכאוף הם הפכים לגמרי, הזמן של תכלית ההעלם וההסתר וזמן ימוה"מ ותחה"מ הזמן של תכלית הגילוי ודוקא ע"י איחוד שניהם מתבטאת השלמת הכוונה, בכדי שגם השלמת הכוונה תהי' לה יחס לעניני עולם וגדריו. אמנם מובן דהכוונה כמו שהיא בעצמותו היא למעלה מהתחלקות ועד"ז השלמת הכוונה כמו שהיא בעצמותו היא למעלה מהתחלקות, וכידוע שהזמן הוא נברא, וכמו שהשלמת הכוונה נרגשת בעצמותו ית' שם הוא נקודה אחת שאינה מתחלקת.

ואולי אפשר לומר שבאלף השביעי שיהי' חד חרוב יתגלה בעולם השלמת הכוונה כמו שהיא בעצמותו ית' ולכן העולם חרוב מגדריו שישנם בו עכשיו שכל דבר באה בהתחלקות ואז יהי' בעולם זה רק בתור שכר וכמו שנתבאר בתניא פל"ו דשלימות ברה"ע הוא בימה"מ ותחה"מ וקבלת שכר עיקרו באלף השביעי שאפ"ל הכוונה בזה שמכיון

שיהי' חד חרוב מגדריו איך הענין הזה פרט בהכוונה
דדירה בתחתונים שיסנו למציאות התחתונים וגדריו.

ואולי אפ"ל שגם זה שבאלף השביעי יתעלה העולם
ויוכלל בעצמותו ממש קשור הוא בהכוונה דדירה בתחתונים
והביאור בזה, דהנה דירה בתחתונים הפי' הוא שהתחתונים
מתיחדים עם הבורא וא"כ אם מציאות התחתונים וגדריו
אינם יכולים להכלל לגמרי בעצמותו הרי הם בעצם נבדלים
מהבורא וא"א להיות שיושלם בהם הכוונה, אבל עי"ז
דבאלף השביעי יוכללו הנבראים לגמרי בהעצמות זה
מוכיח שאיך הם נבדלים בעצם ואפשרי בהם העלי' מהגדרים
שלהם. ולכן אף קודם שיצאו מהגדרים שלהם והם נשארים
בגדרי העולם אינם סתירה לאלקות, ויכול להיות בהם
השלמת הכוונה דדירה בתחתונים, ולכן מובן שגם השכר
דאלף השביעי קשור בהכוונה דדירה בתחתונים אף שבפועל
באה הכוונה בשני הזמנים דזמה"ז וימה"מ ותחה"מ.

והנה מבואר בכ"מ דלאחרי הנ' אלפים יובלות
יוכללו בעצמות ממש, ואולי אפשר לומר דמכיון דיסנם
ב' דרגות א) השית אלפי שנין דבהם נשלמת הכוונה דדירה
בתחתונים ב) מתחיל מאלף השביעי וכל הנ' אלפים יובלות
שבהם יהי' חרוב מגדרי העולם וא"כ כיון שלאחרי אלף
השביעי יהי' סדר אחר והפכי מהשית אלפי שנין, לכן
מוכרח לומר שיהי' עלי' באופן שלישי ששם ב' המדרגות
אינם הפכים וזהו עצמותו ממש.

אחד מהתמימים

ישיבה גדולה - סיאטעל וואש.

קובץ הערות התמימים ואנ"ש מלבורן גליון ה (תש"מ)

7. בלקו"ש ח"ו פקודי (ב) סעי' ו' מבאר שהחניות של בני"י במדבר הו"ע של גלות משום שנתעכבו מלצאת מהמדבר לא"י משא"כ המסעות הו"ע של גאולה שהרי נוסעים בדרך לצאת מהמדבר לא"י. ומבאר שהיות שהחני' הוא בשביל הנסיעה הבאה לאחרי' לכן נק' החני' ג"כ בשם מסע שה"ה חלק של המסע הבא לאחרי'. וכך כל גלות ה"ה בשביל העלי' שלאחרי', דכל ירידה של ישראל הוא לצורך עלי'. ולכן בהירידה עצמה נמצאת בהעלם ובפנימיות העלי' ועפ"ז מבואר שהחני' הו"ע של ירידה וגלות, והמסע הו"ע של עלי' וגאולה. וכך מבואר בלקו"ש ח"ב פ' מטו"מ.

אמנם בלקו"ש פקודי תשל"ח (סעי' ז' ואילך) מבואר, שהמסעות עצמם הו"ע הגלות שהרי "ובהעלות הענן יסעו בני ישראל", שהמסעות הי' בשעת סילוק ועליית הענן וא"כ הר"ז בדוגמת ענין הגלות, משא"כ החניות הו"ע הגאולה שהרי "כל ימי אשר ישכון הענן על המשכן יחנו", וא"כ הר"ז ענין הגאולה של ההעלם והגלות שלפני'. ומבאר שם שהסילוק שכינה שבמסעות הוא בכדי להמשיך גילוי נעלית יותר בהחני' וגאולה הבאה לאחרי', ולכאן ה"ז היפך מהמבואר בלקו"ש ח"ו הנ"ל?

(ועיג"כ בלקו"ש ח"ג נשא (א) שהנסיעה עם משא הארון ע"י הלויים הו"ע של בירור חושך המדבר ע"י שנהרג הנחשים ועקרבים שנמצאו שם, שזהו בדוגמת ענין הגלות. וכך בלקו"ש מסעי תשל"ז (סעי' ג' וה') שענין המ"ב מסעות הו"ע הגלות במדבר העמים. ועיג"כ בד"ה אך בגורל תשל"ה (סעי' ו') שמבאר ענין המסעות ע"ד ענין הגלות לצורך הגאולה, ואעפ"כ מבואר בסעי' ז' שם ובהערה 55 שהחני' הו"ע של גלות וירידה לצורך המסע והגאולה).

ואפשר לבאר ע"פ המבואר בלקו"ש שמיני תשל"ז בארוכה (ובכ"מ) שדוקא ע"י העלם האור נתגלה כה המס"נ, (עד שנתעלה ע"י, להתגלות יום השמיני למילואים, ע"ש) וככה ממש הוא בנוגע לסילוק הענן בשעת המסעות דע"ז נתעוררו בני"י בתוקף הרצון לנסוע לא"י, וא"כ הנסיעה עצמה הו"ע הליכה לא"י שזהו"ע של גאולה, אבל לאידך גיסא ה"ה עבודת הגלות דצריכים לבטל ההעלמות והסתרים להר וג נחשים ועקרבים בכדי לנסוע לא"י, משא"כ בשעת החני' הגם שבזה נתעכב הגלות, מ"מ מאחר שהי' גילוי השכינה בשעת החני', ה"ה נמצאים במצב שאין גלות מלכתחילה, אף שבמצאות נמצאים בגלות, אעפ"כ הגלות אינו מבלבלו, מאחר שהי' גילוי שכינה שלמעלה מגלות, וכדלקמן.

והנה ישנה ב' סוגי עבודה בנוגע לבירור המדבר שמוזגשת בהמסעות והחניות. דמבואר בלקו"ש פקודי תשל"ח שבהמשך עצמה ישנה חילוק בין עצם המשכן לעבודת הקרבנות שבמשכן,

שזהו בדוגמת החילוק בין החניות והמסעות. דבהמשך עצמה
הי' השראת השכינה למעלה למטה, באי"ע מדברים גשמיים עצמם
ולכן לא נתברר דבר הגשמי עצמה, משא"כ עבודת הקרבנות שהי'
העלאת הניצוצות למטה למעלה שנתברר ונתעלה הבהמה גשמית.
ועד"ז הוא נחילוק בין החניות להמסעות, שבחניות הי' גילוי
השכינה למעלה מענין המדבר עצמה, משא"כ המסעות הי' עבודה
מתוך העלם וחושך המדבר שעי"ז מתעלים ישראל לשרשם כפי שהם
מיוחדים בעצמותו ומהותו יח'.

והנה מבואר בלקו"ש קרח תשל"ח (סעי' ה') שענין עבודת
הקרבנות הוא שהדבר גשמי יוצא מציאותו וציורו הגשמי, ונתעלה
הניצוץ שבו להיות נכלל בשרשו, אבל אינו מחברר הגשמי כפי
שנמצא בציור הגשמי שלו, משא"כ במתנת כהונה שנמשך למעלה
למטה כפי שנמצא בציור הגשמי. ואעפ"כ מבואר בסעי' ז' (שם)
שהמשכה זו אינו באופן פנימי אלא באופן מקיף, שנשארה למעלה
מענין הגשמי עצמה. וזהו בכללות העבודה למטה למעלה שנתעלה
לצאת מציור הגשמי ולהתבטל באלקות, והמשכה למעלה למטה
שנמשך המשכה שלמעלה מענין הגשמי עצמה אבל מ"מ נשאר במציאותו
הגשמי ונתברר באופן המקיף, כמבואר בסעי' ח' שם. (ועיג"כ
בלקו"ש תולדות חשל"ט החילוק בין פעולת אברהם על ישמעאל,
לפעולת יצחק על עשו).

וזהו בדוגמת החילוק המבואר בלקו"ש שמיני הערה 34
בין העבודה של שבעת ימי המילואים ליום השמיני, דבז' ימי
המילואים הי' העבודה מתוך אהו"י שאינו שייך לעצם ההעלם
דעולם משא"כ עבודת יום השמיני שהי' המס"נ שנתעורר ע"י
ההעלם והצער של בנ"י שלא הי' גילוי השכינה עד יום השמיני,
וזהו מס"נ שנתעורר ע"י העלם הגלות ולכן שייך אל ההעלם,
אבל לאידך גיסא, עבודתו הוא לצאת מההעלם במס"נ באופן
שמתגברים על ההעלמות והסתרים משא"כ עבודת שבעת ימים שעובד
למעלה למטה להמשיך אלקות בדברים גשמיים אלא שאינו נמשך
בפנימיות רק באופן מקיף שהרי עבודתו הוא מתוך השגה והרגש
אהבה ויראה ולא מתוך העלם האור, עי"ש.

ובזה יבואר ג"כ ההילוק בין המסעות שזהו עבודת הקרבנות
במס"נ שבא מתוך העלם וגלות שעי"ז מתבטל ההעלמות והסתרים,
להחניות שזהו ההמשכה למעלה למטה באופן של מקיף להעולם,
ולמעלה מענין הגלות והעלם האור.

וזהו ג"כ החילוק המובא בלקו"ש מסעי תשל"ז בהערה 58
מהמבואר בלקו"ת מסעי (צב, א), בהמסעות עצמן, שהמסעות לפני
מ"ת הי' לברר ק"נ בלבד ולא הי' שייך לג' קליפות הטמאות,
משא"כ המסעות דלאחרי מ"ת שהיו צריכים ללחום עם הג' קליפות

הטמאות, שזהו ג"כ המבואר בפני (שם) בהחילוק בין המסעות עד קרי"ס שהי' במקום שהוא ממוצע בין מדבר למקום ישוב, משא"כ המסעות שלאחרי קרי"ס שהי' במדבר ממש שמנגד לקדושה, וזהו שבפשטות היו צריכים לענני הכבוד להרוג אז הנחשים ועקרבים כמבואר בהערה 18 שם.

וע"פ המבואר לעיל, הרי זהו כעין החילוק בין המסעות והחניות אף לאחרי קרי"ס, שבשעת החניות לא היו שייכים לחושך וגלות לכתחילה, אבל בשעת המסעות הי' עבודתם ללתום עם החושך.

וכן מבואר בלקו"ש מסעי (שם סעי' ח') שהמסעות שלפני קי"ס נמצאת בזה בגילוי שה' הוליכו למקומות אלו שהרי בהמשכה מלמעלה למטה שייך ירידה במקומות אלו, אבל בהמקומות שלאחרי קרי"ס או מ"ת שזהו בג' קליפות הטמאות ה"ה תלוי בבחירת האדם למטה דהרי מלמעלה למטה אין מוליכים אדם לג' קליפות הטמאות באופן גלוי. וכן מבואר בלקו"ש פנתס תשל"ז (סעי' ז' ואילך) שבהמשכה מלמעלה למטה א"א לפעול למנגד לאלקות משא"כ בהעלאה מלמטה.

ובזה יבואר טענת המרגלים המבואר בכ"מ שלא רצו לצאת מהמדבר ולהתעסק בענינים גשמיים בא"י אלא להישאר במדבר בלי בלבולים מענינים גשמיים. ואע"פ שהמדבר הי' "מדבר גדול ונורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים", מ"מ הרי הי' עבודתם מלמעלה למטה באופן שלא בלבלו אותם כלל, בדוגמת המסעות לפני מ"ת או החניות שלאחרי מ"ת, כנ"ל.

וכן מבואר בכ"מ שטענת קרח הי' בהמשך למעשה המרגלים, שלאחרי ההכרה שצריכים להתעסק עם המטה שלא כטענת המרגלים, רצה קרח לנהוג באופן של מלמטה למעלה באופן של רצוא, כמבו' בלקו"ש קרח תשל"ח (סעי' ה'). וזהו בדוגמת אופן המסעות, עבודה מתוך העלם וחושך שמעורר רצון ומס"נ לצאת מהמטה כנ"ל. וה"ה היפך מטענת המרגלים כנ"ל.

אבל תכלית הכונה דדירה כחחוננים הוא, שיהי' חיבור שתייהם, כמבואר בלקו"ש קרח (שם סעי' ו' וח'), שזהו העסק עם עניני רשות באופן של "בכל דרכיך דעיהו", שיתעלה הגשמי בציור שלהם.

ועפכ"ז מבואר הכל, שבמסעות וחניות ישנם ב' הענינים של גלות וגאולה. שעבודת המסעות הו"ע עבודת הגלות (כנ"ל) אבל היות שיש לו רצון לעלות לא"י הרי "במקום שרצונו של אדם שם הוא נמצא", א"כ ה"ה נמצא עכשין במצב של גאולה, כמבו' בד"ה אך בגורל תשל"ה עי"ש. ועד"ז בעבודת החניות דהו"ע עבודת הגאולה דהיות דנמצא למעלה מהגלות אין הגלות מבלבלו כלל, שהרי ע"פ ה' יחנו וכמאן דקבעי להו דמי, כמבו'

בארוכה (שם סעי' ז') בנוגע להנשמה שלא הלך לגלות מאחר שהוא מרגיש שע"פ ה' נמצאת במקום ירידתה, אבל מ"מ הרי במצאות נמצאת בגלות וע"י המסעות יגיע לגאולה האמיתית.

ובאו"א אפ"ל ע"פ המבואר בלקו"ש מסעי תשל"ז הערה 40 שבהמסעות עצמם ישנה ב' ענינים, מלמעלמ"ט ומלמטל"מ, ומרומזת בב' פסוקים דתחילת פ' מסעי, "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם" הו"ע המסעות מלמעלמ"ט, ו"ואלה מסעיהם למוצאיהם" הו"ע המסעות מלמטל"מ, ומבואר בארוכה בד"ה אלה מסעי של אור ליום ו' עש"ק פ' מטו"מ ושל ש"פ מטו"מ תשל"ו (בלתי מוגה) שהמסעות ממוצאיהם שלמעלה אל מסעיהם דלמטה הוא בכדי שיתעלה ממסעיהם דלמטה למוצאיהם למעלה, במקום יותר גבוה שמשם נמשך לכתחילה, כמבו' בלקו"ש מסעי שם, וכך בלקו"ש מטו"מ תשל"ח ססעי' י' ובהע' 66 שם. (ועיג"כ בלקו"ש ויצא תשל"ט סעי' ט' ואילך והערה 54 שם).

ועפ"ז מבואר ג"כ ענין הנ"ל שבמסעות ישנם ב' ענינים של גלות וגאולה, דישנה ב' סוגי מסעות, א) מלמעלמ"ט שזהו"ע גלות וירידה, ב) מלמטל"מ, שע"י המסעות במקום ירידה יתעלה באופן של מסעות מלמטל"מ באופן נעלה יותר משרש המסעות.

ושחיהם נרמזות במסעי בנ"י במדבר כמבו' בלקו"ש מטו"מ (שם סעי' ה') וא"כ בתחילה הי' ענינו בבחי' ירידה וגלות ולאחרי עבודתם נעשה ענין של עלי' וגאולה, שנחגליח ענינה הפנימי, שהירידה ה"ה חלק מהעלי' (כמבו' (שם) וסעי' ו'). ובלקו"ש ח"ו פקודי (ב) סעי' ד' ואילך). ועד"ז מבואר בנוגע להחניות, דהחניות שבא לפני המסעות מלמעלמ"ט ה"ה עלי' לגבי הירידה שלאחרי' שע"י המסעות, אבל לאחרי עבודתם בהמסעות מגיעים למע' יותר מהחני' שלפני', ובוזה הוי החני' שלפני' כמו ירידה וגלות לגבי המסעות מלמטל"מ ע"י עבודתם כנ"ל). וכמבו' בארוכה בלקו"ש ח"ב פ' מטו"מ.

והנה ג' ענינים הנ"ל, עלי' מלמטה, והמשכה מלמעלה כבחי' שהוא נמצא למע' מגדרי הגלות, ועבודה במקום הירידה שע"ז מגיע למעלה יותר מהמשכה בתחילה, מתאימות לג' עבודות שבזמן הגלות המבוארות בד"ה ציון כמשפט תפדה של ער"ח מנ"א, ושל ש"פ דברים תשל"ה, עבודת התפילה - עלי' מלמטל"מ, אח"כ לימוד התורה - פדית עצם הנשמה באופן שנמצא למע' מגדרי הגלות מבתחילה, אח"כ קיום המצות ועבודת החשובה - לפדות הכוחות פנימים שנמצא בשבי' בזמן הגלות וע"ז מתעלה יותר מפעולת לימוד התורה הנ"ל. ועיג"כ בלקו"ש ח"ט ואתחנן (ג) בהחילוק בין המשכן, בית ראשון, בית שני. דכולם הי' חורבן. וגלות משא"כ בית שלישי שיהי' חיבור שלשתן, שזהו ע"ד המבו' לעיל.

וג' העבודות הנ"ל גם מבוארות בד"ה אך בגורל תשל"ה,
שישנה הרצון ומס"נ לצאת מהגלות שנפעלה ע"י עבודת התפילה
(בסעי' ח') וישנה עבודת הנשמה בחו"מ באופן שאינה נמצאת
בגלות מלכתחילה מאחר שע"פ ה' יחנו וישנה העבודה בשייכות
לנפה"ב ע"י תו"מ שזהו באופן של של ירידה צורך עלי', שע"י
הירידה נתעלית למעלה יוחר דמשם נמשכת הירידה מתחילה (בסעי'
ז'). ועיג"כ בלקו"ש נשא תשל"ח בסופה שמבואר החילוק בין משא
בני קהת שעלינו הוא ההילוך של נה"א מצד שרשו, ומשא בני
גרשון הוא ההילוך של הנה"א שנפעלת ע"י ירידתה ופעולתה
בנה"ב ומשא בני מררי הוא ההילוך של הנה"ב עצמה לצאת מגלות.

הת' אברהם לייב שוחאט
ישיבה גדולה - מלבורן

הגילוי בימות המשיח – שני פעמים "זה"

א' מהתמימים

בלקו"ש חט"ז שיחה פקודי ג' (ע' 475) מסביר הרבי הטעם שסיום ספר שמות הוא ע"ד סדר מסעות. נקודת הביאור הוא שישנם שני גדרים בדירה בתחתונים, והרמז עליהם בתחלת ספר שמות במנין בנ"י, ובסופו בסדר מסעות. ע"ש בארוכה.

בסיום השיחה בגמר ביאורו בנוגע סילוק הענן מעל המשכן מבאר שרק בחיצוניות נראה לנו שזה סילוק השכינה אבל בפנימיות עיי"ז ממשיכים גילויים נעלים ביותר מגילויים הקודמים, וז"ל "אז דורך דער עבודה נעמט מען העכער פון דעם ענן המשכן, און מען איז עס ממשיך אין דעם משכן בהחני' שלאחרי זה (שע"י עבודה זו תופסים דרגא למעלה מענן המשכן, וממשיכים דרגא זו במשכן בחני' שלאחרי זה)".

ויש לדייק מה מוסיף הרבי בהדגשת תיבת "זה"?

ויש לומר בדרך אפשר שבהדגשה זו רצה הרבי לרמז על ענין אחר בנוגע להגילויים דלעתיד. המלה "זה" שהדגיש הרבי מרמזת על מלה "זה" שמצאנו בפ' בשלח גבי קריעת ים סוף "זה א-לי ואנוהו", וכמרז"ל "מראה באצבעו ואומר זה", שהו"ע גילוי אלקות.

וגילוי אלקות זה קשור ג"כ לכל החני' שהיו במדבר וכל חנויות (הגילויים) במדבר (בגלות) עד ביאת גואל צדק. וזו היא ההדגשה, שהענן המשכן (גילוי אלקות) שאחר הסילוק (הגלות) נמשך במשכן בהחניות "שלאחרי זה" (אחרי סילוק הענן), באופן נעלה יותר, לא רק

באופן "זה", אלא שני פעמים "זה", גילוי העצמות, כדכתיב לגבי גאולה דלעתיד "הנה אלוקינו זה, זה ה' קוינו לו"¹.

---

¹ עי"י לקור"ש ח"א עמ' 259.

דירה בתחתונים – "לדור ולשכון בנשמות ישראל"

הת' השליח שמעון שיחי' קוצ'ובייבסקי

א

מביא מלקו"ש חלק ו' שה"דירה" היא להפוך את עוה"ז

ידועה הקושיא מהי תכלית בריאת העולמות. ונכתבו ע"י¹ כמה תירוצים. ובחסידות² מובא שתכלית הכוונה האמיתית היא מה ש"נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים".

והנה בלקו"ש ח"ו שיחה ב' לפ' שמות (סעיף ז' והילך) מבואר זה בהרחבה, ונביא מכאן קיצור ועיקרי הדברים.

בתחילה מביא שהעילוי שנפעל ע"י המשכת אלקות למטה בתחתונים מתבטא בשתי אופנים:

א) בזה שאור הקב"ה מגיע אפילו עד מקום שכוח, מתבטא שהקב"ה הוא א"ס ובל"ג עד שמאיר גם סוג היותר תחתון. ובדוגמת איש החסד, שכמה שחסדו גדול יותר, יוכל להשפיע לאנשים פחותים יותר (וכמה שמשפיע למקום נמוך יותר, מתבטא גדול מידת חסדו). ב) ע"י המשכה זו נכרת גדולתו ית' גם בתחתונים, ע"י זה מתבטאת האמתיות דהאלוקות, שאפי' תחתונים מכירים בה, וע"ד מ"ש הרלב"ג: וזה מסגולת האמת שהוא מסכים לעצמו לעצמו מכל צד. [ולאופן זה, מתבטא עוד יותר כאשר הכרה זו התחתונים באה מצד ענין התחתונים עצמם]. ובדוגמת איש החסד שנראה במוחש שכאשר השני מקבל ההשפעה בטוב, זה מעורר אצל איש החסד תענוג גדול יותר מאשר התענוג בזה שהוא השפיע³.

וממשיך שם, שעדיין ענינים הנ"ל אינם אמיתית ענין ה"דירה בתחתונים" וכמובן מהלשון "נתאוהה הקב"ה וכו'", ומאמר אדה"ז ש"אויף א תאוהה איז קיין קשיא ניט". ז"א שזה שרצה הקב"ה "דירה בתחתונים" זהו לא מצד איזה טעם, אלא זהו ענין ד"תאוהה" שלמעלה משיהיה לו איזה טעם.

שמזה מובן ש"דירה בתחתונים" זו (בתור התכלית של "נתאוהה הקב"ה") אין פירושו שעל ידו נפעל חידוש של איזו מעלה או שלימות, משום דא"כ הרי מעלה זו

(1) ראה בארוכה המובא בהמשך תרס"ו בתחילתו.

(2) תניא ר"פ ל"ו, ע"פ תנחומא נשא ט"ז, ועוד.

(3) לשלימות ההבנה בזה - עיין בפנים השיחה.

היא הטעם לרצון ל"דירה" [וראה הערה 71], אלא דווקא חידוש כזה שאינו ענין דמעלה ושלמות - דווקא זוהי אמיתית הדירה בתחתונים שעל ידה מתמלאת תכלית הכוונה ד"נתאוהה הקב"ה כו". ולכן דירה זו היא דווקא בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו בענין הסתר אורו ית' וחושך כפול ומכופל עד שהוא מלא קליפות וסט"א שהן נגד ה' ממש לומר אני ואפסי עוד". כלומר, בתחתון כזה שאין לו, ולא שייך שתהיה לו, איזו שייכות לאלוקות ושיאיר בו איזה גילוי אור, אלא אדרבה הוא מלא [היינו שהוא כלי⁴ ל] קליפות וסט"א, ההיפך הגמור מאלוקות.

וכשיהודי לוקח ענינים "תחתונים" אלו המלאים קליפות ושם עושה דירה לקב"ה (לא ע"י שמגלה הטוב וקדושה הטמון בהם, שכן הם ההיפך מזה, אלא) ע"י שמבטל ושובר הסט"א שבהם, כך שהדירה נעשית לגמרי מצד עבודת היהודי בדרך התחדשות לגמרי - זוהי הדירה לה "נתאוהה הקב"ה".

וענין זה אין לו שום מקום בשכל וטעם ואין לו מקום מצד בחי' הגילויים דאלוקות, כיון שאין שייך לפעול בהם ע"י גילוי אור או גילוי האמת שבהם (כנ"ל), אלא זה יכול להפעל דווקא בכח העצמות (שהוא זה שנתאוהה) - כיון ש"הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש. וכוח זה הקב"ה נתן כביכול לישראל, שיפעלו דירה לו ית' בתחתונים באופן דבריאה חדשה לגמרי, כנ"ל. ע"כ תוכן השיחה בנוגע לכאן.

נמצאנו למדים מהנ"ל כמה דברים בגדר ה"נתאוהה וכו' דירה בתחתונים", ומהם:
א. ענין זה אינו ביאור טעם הבריאה, כ"א מבאר שאין טעם לזה, משום שזוהו"ע ד"תאוהה" שלמעלה משיהיה לה טעם [וכמבואר בכ"מ (וגם לעיל) ד"נתאוהה" הוא בעצמותו שלמעלה מטעם וכו'].

ב. דירה זו היא דווקא בתחתונים, נבראים כאלו המלאים (כלים ל) סט"א.

ב

כמה ע"ב בהמבואר בלקו"ש חט"ז ש"הדירה" היא בנשמות ישראל
ולכאורה צלה"ב איך יתיישב זה עם המבואר בלקו"ש חט"ז (שיחה ג' לפ' פקודי, סעיף ה') דשם כותב לכאורה אחרת לגמרי⁵:
"שני עניינים הנ"ל - א. הדירה לעצמותו ית', ב. שהדירה לו ית' היא "בתחתונים" - מתבטלים בכללות בחילוק בין נשמות ישראל והעולם:
(פנימיות) ענין הדירה לו ית' היא "דווקא לדור ולשכון בנש"י כו' שיהיו כנס"י מכון לשבתו ית' כו" - דהיות ש"ישראל וקוב"ה כולא חד", הרי שישראל הם

(4) לקו"ש ח"ב תזריע ב' ע' 74.

(5) בתרגום חפשי. חלק מההערות שם מובאים לקמן בסמוך בהערות.

אמיתית הדירה לעצמותו ית' - הם כביכול דבר אחד עם עצמות⁶, [משא"כ ה"דירה בתחתונים" בנוגע לעולם⁷ היא (רק) זה שנעשה נרגש בעולם שכל מציאותו הוא רק מצד העצמות ו"מבלעדו אין שום מציאות כלל וכלל"], אלא שה"דירה" נפעלת בתחתונים דווקא - בעבודת ישראל בעוה"ז התחתון, לעשות מהדברים הגשמיים כלי לאלוקות - כיון שדווקא עי"ז בא לידי גילוי השורש של נשמות ישראל⁸ (כפי שהם מיוחדים עם עצמותו ית').

בסגנון אחר: מתי נפעל בגלוי שישראל הם דירה לו ית' - שהם מיוחדים עם עצמותו ית' בלי שום הגבלה ועיכוב - ה"ז דווקא כאשר גם ההגבלה ומדידה של ה"תחתונים" אינה מניעה כלל, אלא אדרבה, התחתונים עצמם נהיים ע"י ישראל מקום מוכשר עבור דירה לו ית'⁹. ע"כ השיחה.

והיינו, שכל מה שנת' בכ"מ על ה"דירה" בעוה"ז, זהו רק חיצוניות הדירה. אבל אמיתית ענין הדירה היא דווקא בנשמות ישראל; ופירוש ה"דירה" הוא, שישכון בהם ויתגלה זה ש"ישראל וקוב"ה כולא חד". וזה (- שהם מאוחדים בתכלית) מתגלה [באופן המושלם ביותר] מתי שישראל גם בתחתונים ממשיכים להיות מאוחדים עם קוב"ה ועד (לא רק שלא נמנעים מזה ע"י התחתונים, אלא אדרבה-) פועלים בתחתונים שיהיו דירה לו ית'.

ולכאורה צלה"ב:

(א) מהי השייכות בין הביאור בענין ה"דירה בתחתונים" המבואר בחלק י' - שהקב"ה "נתאוה" שהתחתונים ייהפכו לכלים לאלוקות לביאור דחט"ז - שהקב"ה רצה שאפי' בתחתונים יתגלה שישראל וקוב"ה כולא חד?

(ב) ויתירה מזו: להמבואר בחט"ז יוצא, א"כ, שענין הדירה בתחתונים יש לו טעם - שתתגלה עי"ז אחדותם הגמורה דישראל וקוב"ה? דבשלמא להמבואר בפשטות בחלק ו' שם, דמדובר בעוה"ז התחתון, ופירוש ה"דירה" הוא שייחפך לדירה לאלוקות, אזי זה עצמו אכן חסר טעם וענין (והוא רק מצד ה"נתאוה"). אבל להמתבאר בחלק ט"ז הנ"ל שכ"ז הוא אמצעי לגילוי ה"דירה" - מה ששוכן - בנש"י, הרי שזה גופא הטעם על בריאת העולם, וא"כ לכאורה זה היפך מהנקודה המבוארת בחלק ו', ש"דירה בתחתונים" הו"ע דתאוה בלבד ואין שייך בו טעם?

(6) הערה 27: ראה בארוכה לקו"ש ח"ה (ע' 246) - שמטעם זה נש"י יכולים לקבל גם ה"נח"ר דהבורא" שלמעלה באין ערוך מנבראים, עיי"ש.

(7) הערה 28: וראה לקו"ש (שם ועד"ז ח"ו ע' 236 (ובהערה 31) ועוד) שלם העולם הוא רק אמצעי שע"י נשלמת כוונת הבריאה, אבל לא שהכוונה היא בו גופא, עיי"ש.

(8) הערה 30: ראה בארוכה המשך תרס"ו ע' תצב ואילך, ובכ"מ, וראה לקו"ש שם (ח"ב) ע' 74 ואלך וש"נ.

(9) הערה 31: "שלכן זה שהדירה בתחתונים דווקא אי"ז ענין נוסף בה - שהרי מכיון שהכוונה בדירה בתחתונים היא בעצמותו ית' אין שייך לומר שהיא מורכבת ח"ו מב' עניינים(ראה גם לקו"ש ח"ה ע' 245 הערה 36) - כ"א שזה נוגע לענין הדירה גופא.

בסגנון אחר: להמבואר בחלק ו', שרצה הקב"ה דירה בתחתונים לא בשביל שעייז יתבטא איזה ענין דהקב"ה אלא פשוט שהם ייהפכו לדירה, הרי שזה לא ענין דהטעם (כמבואר שם). אבל להמבואר בחט"ז שעיי התחתונים מתבטא זה ש"ישראל וקוב"ה כולא חד" לגמרי - הרי שזהו לכאורה ענין גדול. ובמילה צלה"ב (נוסף על כיצד מתאימים ב' השיחות, גם ועיקר-) דלפייז אייז ענין ד"נתאווה"?

ג

מתרץ קושיות הנ"ל

וי"ל נקודת הביאור, בפשטות: זה שגם בתחתונים ישראל ממשיכים להיות חד עם קוב"ה אייז גילוי ההעלם דהתחתונים אלא בבחי' יש מאין לגבם [וכמבואר בחלק ו' שם, שמצד גדר התחתונים, שהם מלאים קליפות וסט"א, ה"ה ההיפך הגמור מזה].

כלומר, שמצד גדרי התחתונים אין מקום שיהודי יכול להשאר חד עם קוב"ה [ובפרט שבהיותם למטה, נהיו ישראל בעצמם כביכול חלק מ"התחתונים"]¹⁰; שהרי התחתונים אין בהם (אף לא בהעלם) ענין אלוקי (כנ"ל), אלא להיפך; שלכן כשישראל גם למטה נשארים דבוקים ועד שפועלים זאת על התחתונים, הוא חידוש יש מאין, שיתכן רק מצד כח העצמות שביהודי. במילא, "אין לזה מקום מצד בחי' הגילויים דאלוקות, כיון שאין שייך לפעול בהם עיי גילוי אור או גילוי האמת שלהם, אלא זה יכול להיפעל דווקא בכח העצמות"¹¹. ולכן כשם שמובן בחלק ו' שם שאייז ענין דטעם, בדיוק כמו"כ כאן.

הסברת הדבר (בקיצור לפיי"ע): כשם שבאדם התחתון להבדיל, עניינם דכל הכוחות הוא הגילויים דהנפש, שגדרם הוא התפשטות הנפש¹² כלומר, שיתבטאו ענייני הנפש, מה שהנפש מושלמת; וכהדוגמא הנ"ל מאיש החסד, שבפעולת חסדו מתבטאת מידת חסדו והטוב דנפשו, ולכן לפי גודל התפשטותו ובאיזה אופן - יתבטא גודל מידת חסדו ואופנה. ולכן כששואלים על פעולה מסויימת וכדו' מה הטעם עליה, פירוש השאלה היא - מה הענין בפעולה זו - איזה ענין בנפש התבטא עייז (שכן אל"כ אין בזה שום עניין, שהרי זהו גדר הכוחות, ומתוך עניי זה (בלבד) הם פועלים).
דבר שלא יבטא את שלימות הנפש - לא יתכן שיבוא ממנה, אין טעם שיבוא.

בסגנון אחר: מ"ש בחלק ו', שמכיון שגדר התחתונים הוא היפך מאלוקות אין שייך בהם גילוי ההעלם (ושלכן אייז טעם אלא "נתאווה"), יש להוסיף את פנימיות

10) ראה לקו"ש חיי"ב שם ע' 73.

11) לשון השיחה דחלק ו'.

12) ראה בארוכה ביאור נקודה זו בד"ה ביום השני תשל"ב סעיפים ד, ה (סה"מ מלוקט ח"ה ע' ריא); ור"ה דוד עבדי תשל"ב (סה"מ מלוקט ח"ו ע' פ') סעיפים ה- ז.

העניין ולומר: שכיון שזה גדרם א"א שיתגלה שיראל וקוב"ה כולא חד, מצד הגילויים, כ"א מצד העצמות. ולכן אי"ז טעם.

ברם, כ"ז הוא מצד דרגת שלימות הנפש, שמצידה ענין הזולת ישנו ותופס מקום (בזה שעל ידו היא מתבטאת ומתגלית), שלכן זה ענין להתפשט לשם. משא"כ עצם הנפש, מצידו אין נתינת מקום לזולת [וכהלשון הידוע: כל עצם בלתי מתפשט ובלתי מתגלה וכו'] והיינו שהוא למעלה מאיזה ענין שהוא. שלכן בו אין מקום לשאול מה הטעם על פעולה זו (כלומר, מה העניין בדבר זה שלכן עשו אותו), שכן אי"ז נובע וקשור בעניינו של הדבר, אלא רק מצידו. וזה"פ (מה שהובא לעיל מחלק ו) ש"נתאוה" הוא "למעלה משהיה לו איזה טעם"¹³.

וכמו"כ למעלה כביכול, דהגילויים דאלוקות עניינם ותוכנם הוא שעל ידם מתפשט ומתגלה השלימות דאלוקות. היינו שלעולמות יש תפיסת מקום (בזה שעל ידם מתגלה השלימות דאלוקות), שלכן על ידם יכול להתגלות. משא"כ מצד העצמות יש רק אותו.

ולכן, נבראים כאלו שבהם מתגלה הבל"ג או האמת דלמעלה (היינו כל מיני שלמויות דלמעלה, המבוארים בח"ו שם) - ייבראו מצד הגילויים דאלוקות. משא"כ נבראים כאלו שעל ידם זה לא יתבטא ויתגלה - אין מקום לזה (היינו שאין בזה טעם) וזה רק מצד העצמות, שבכוחו ויכלתו (דווקא) לברוא יש מאין ואפס [שתוכנוף שיכול לברוא אע"פ שאין שום נתינת מקום שהוא יהיה (- דזה"פ "אין"); וזה רק משום שאין שום דבר זולתו ולכן אין נוגע האם מצד כל העניינים יש נתינת מקום ע"ז או לא]. ובמילים ברורות יותר (ובהתאם להנ"ל): נבראים כאלו שבהם ישראל¹⁴ יכולים להישאר דבוקים באלוקות, מצד גדא הנבראים - יבואו מצד הגילויים, שעל-ידם מתגלים. משא"כ בנדר"ד, שמצד גדרי התחתונים אי"ז שייך. ולכן זה רק מצד שישראל והעצמות כול חד, מצד זה דווקא בתחתונים ישראל דבוקים באלוקות.

ועפ"ז מובן למה אי"ז ענין דטעם. ויש להאריך בכ"ז אבל זה שייך בעיקר לביאור מ"ש בח"ו, אבל לא לתירוץ הקושיא הנ"ל.

13) וכפי שכ"ק אדמו"ר התבטא כמה פעמים, שאצלינו (שאנו נמצאים בעולם דגילויים) אז גם כשאנו שומעים על ענין של עצם זה נחפס אצלינו כמעלה עוד יותר גדולה.

14) ובפשטות צריך לומר, דמ"ש (בחט"ז שם) שבנוגע לעולם, ה"דירה, היא שיתגלה שאמתית מציאותו הוא רק מצד העצמות, וזה שכותב שבנוגע לישראל ה"דירה, היא שגם בעולם יהיו כן, ויגלו זאת גם בעולם [וכמבואר בכ"מ, שיתגלה בעולם שהוא רק "בשביל ישראל (ובשביל התורה)"] - אי"ז ב' עניינים. וי"ל כדא"פ ההסברה: זה שמציאות העולם הוא מצד העצמות פירושו שהעולם יהי' דירה לזה שכל עניינו הוא בשביל ישראל.

כמה צ"ב בכללות העניין ד"דירה בתחתונים" כפי שנת"ל

וכדי לבאר העניין בבהירות יותר, יש להקדים דוגמא מעניין שהוא מעין הנ"ל. ובהקדמה שלכאורה עדיין אין העניין מחוור כל צרכו:

(א) לפי הביאור דהשיחה דחט"ז, צ"ב קצת מה שמודגש בריבוי מקומות¹⁵ שהדירה בתחתונים תהיה מצד גדרי התחתונים עצמם. דאם הענין הוא שיהודי אפי' בתחתונים לא יפרד מאחדותו עם הקב"ה, הרי מה שבעיקר נוגע זה שהוא לא יופרע מזה ע"י התחתונים, ולא כ"כ גדרי התחתונים עצמם. [דאף שמוכן שכדי שאחדותם המוחלטת תתבטא בשלימות צריך שזה יהיה ממש בתחתונים, הרי מ"מ אין נוגע התחתונים עצמם, אלא העדר הפרעתם; אבל בכ"מ משמע הדגשה על דגדרי התחתונים, וצ"ב קצת].

(ב) ובאמת כמ"כ צ"ב לכאורה בהשיחה דחט"ז גופא: דהנה בהסברה (שם) למה הדירה (שהיא בנש"י) צ"ל בתחתונים דווקא יש ב' קטעים (הובאו לעיל): קטע המתחיל "אלא שהדירה", וקטע שלאחריו המתחיל "בסגנון אחר". ובעצם, לעיל דובר במה שנאמר בקטע "בסגנון אחר", בו נאמרה הסברה; אולם בקטע שלאחריו לא נאמרה כל הסברה; רק: "כיון שדווקא עי"ז בא לידי גילוי השרש של נשמות ישראל כפי שהם מיוחדים עם עצמותו ית"י"; ולכאורה לא נאמרה כאן הסברה. ובהערה 30 מציין ע"ז: "ראה בארוכה המשך תרס"ו ע' תצב ואילך ובכ"מ וראה לקו"ש שם (חי"ב) ע' 74 ואילך וש"נ".

והנה בחי"ב שם מבואר איך שגדר מציאות התחתונים הוא "מלא קליפות וסט"א", שלכן לא שייך לגלות אלוקות שבו בהעלם, כ"א ה"דירה" שבו היא בבחי' יש מאין, הבא בכח העצמות שבישראל העושים את הדירה.

והיינו דבמה שמציין לחי"ב מבאר מה שדווקא בתחתונים מתגלה העצמות שבישראל - משום שכדי להצליח בעבודה זו, להפוך את התחתונים לדירה לאלוקות מוכרחים לכח העצמות (כנ"ל).

וא"כ לכאורה לשם כך נוגע לפעול על התחתונים, שבעבודה זו יתגלה העצמות. משא"כ לפמ"ש בה"סגנון אחר", הרי מה שנוגע הוא שישראל לא יופרעו מאחדותם באלוקות. וא"כ לכאורה אי"ז (רק) "סגנון אחר" (שפירושו אותו עניין רק בסגנון אחר)!

(ג) ובכללות העניין לכאורה אי"מ, דאם פנימיות כל העניין הוא שישראל וקוב"ה יהיו כולא חד בלי שום מניעה ועיכוב, הרי כיו שזוהי אכן האמת (שהם עצם אחד), הרי מה נתחדש בכלל כאשר זה גם בתחתונים כך?

15) ראה לדוגמא לקו"ש ח"ו בשלח, לקו"ש חי"ב ע' 73 ובכ"מ.

ה

מבאר כללות הענין ע"פ המבואר בלקו"ש חי"ט

ויובן ע"פ דוגמא לענין זה:

דהנה, בלקו"ש חי"ט שיחה ג' לפ' נצבים סעיף יא (ע' 1-280) מבואר בענין הבחירה שבוחר היהודי בקב"ה, שהיא גם במקום שמצד כל החשבונות "משתלם" לו יותר לבחור בהנשפע מהסט"א דהבחירה אינה מצד חשבון אלא שמצד עצם נשמתו הוא רוצה בעצם באלוקות ואין שייך אחרת, דמצידה הרי כל דבר חוץ מאלוקות מלכתחילה אינו תופס מקום. אבל אעפ"כ ה"ז נקרא "ובחרת בחיים", ומשמעו בחירה חפשית בין שתי אפשרויות קיימות?

ומבאר זאת שבבחירה חפשית הנ"ל יש ב' ענינים: א. שרש ענין הבחירה באלוקות. ב. גילוי הבחירה. דשרש ענין הבחירה באלוקות אינו מצד איזה חשבון כ"א מצד זה ששרש הנשמה הוא חד עם העצמות, ובמילא מצידו אין שום דבר זולת העצמות;

[וחפשיות הבחירה בדרגא זו פירושה הוא דזה שבורר זאת אינו מצד איזה טעם וענין שיש בזה – שאז הפי' הוא שכאילו מוכרח לבחור זאת מצד שכ"ה הדבר, ובמילא אינו חופשי, ואי"ז נובע רק מצידו (שזה"פ חופשי) אלא גם מצד אותו ענין – כ"א מצד שזוהי מהותו האמיתית].

אבל גילוי ענין הבחירה באלוקות הוא (לא בהמקום דעצם הנשמה, אלא) בשכל האדם. כיון שמתני ניכר שהרצון דהיהודי באלוקות הוא בבחירתו החפשית – בשעה שיש לו בפועל שתי דרכים של "חיים ומוות", והוא בוחר בחיים; וזה שייך דווקא בשכל האדם, שיכול למצוא מעלה בשתי הדרכים, ואעפ"כ "ובחרת בחיים". ע"כ תוכן השיחה בנוגע לענייננו.

והיינו שהבחירה היא ענין דהעצם, שמצידו אין נתינת מקום לשום דבר, שכן יש רק אותו. ולכן כשבוחר לא נפעל איזו מעלה ושלימות (שעניינה - כנ"ל בארוכה - שיש בדבר הזולת איזה מעלה, שלכן עי"ז מתבטאת שלימותו). אבל כ"ז הוא בנוגע לשרש ענין הבחירה. אבל גילוי ענין הבחירה הוא דווקא במקום הפכי, דשמצידו אין שייך שיבחר בזה דווקא. ואז כשכן בוחר, "דואים" שיש ענין דעצם.

ולכן תמיד כשמדובר בחסידות על ענין הבחירה מודגש איך שאין לנבחר יותר מעלה מהשני; כלומר, מודגש ביותר איך שמצד עולם השכל אין נתינת מקום לבחור דווקא בנבחר.

כמו"כ יובן בענייננו: דכפי שנת"ל, "נתאוה" הוא בעצמות. ד"נתאוה" מבטא את זה שאין נתינת מקום לזולת אבל יש רק אותו (כמו ענין הבחירה). אבל זהו בנוגע לשרש הענין ד"נתאוה" - ענין דעצם, מה שישראל וקוב"ה הם עצם אחד ומשא"כ

העולם, הוא הרי לא דבר אחד עם העצמות]. אבל בנוגע לגילוי הענין ד"נתאוה" ה"ז
דווקא במקום בו אין נתינת מקום לזה, ושם זה יהיה - שישראל יהיו דבוקים בעצמות
- כאן מתגלה העצם, זה שישראל וקוב"ה הם עצם אחד. ^{10-08/2018}

ואלו הם ב' החלקים¹⁶ דה"דירה" - פנימיות הדירה (ישראל) וחיצוניות הדירה
(העולם): פנימיות הדירה הוא שרש הענין דנתאוה; וחיצוניות הדירה הוא גילוי
הענין דנתאוה.

ולכן מובן מה שמודגש כ"כ שהדירה והגילוי יחדור בגדרי התחתונים - כי דווקא
בזה הוא גילוי הענין.
וע"פ כהנ"ל מובן:

(א) מה שהדירה בנש"י אינו טעם (כי זה ענין עצמי).

(ב) מה שהביאור (בענין הדירה) בח"ו והביאור בחט"ז הם חלק מהגדרת הענין
בשלימותו, ומתורצות קושיות הנ"ל.

ויש להאריך רבות בכו"כ מהנקודות הנזכרות לעיל, וכהנ"ל הוא רק כטיפה מן
הים בערך לסוגיא זו. ויה"ר שנזכה לגילוי זה תיכף ומיד ממש.

---

16) וראה המובא לעיל בהערה 9 (מהערה 31 שבחלק טז שם) שלאמיתו, אי"ז ב' חלקים.

השייכות דתחילת ספר שמות לסופו

הת' שניאור זלמן וילהלם

שליח בישיבת חזון-אליהו - ת"א, אה"ק

בלקו"ש חט"ז שיחה ג לפר' פקודי (עמ' 476), מבאר רבינו השייכות של סיום ספר שמות לתחילתו, דתחילתו הוא במנין השבטים וסיומו הוא בענין משקלי נדבות המשכן (עי"ש באריכות).

ויש להעיר מהמבואר בלקו"ש שם (עמ' 461), בנוגע להקושיא מדוע מפורט בפרשות ויק"פ הן ציווי הקב"ה ע"י משה רבינו, והן העשיה בפועל של בני", בו בזמן שיכלו לכתוב בקיצור שעשו בני" ככל אשר ציוה הוי' את משה.

הערה

ומתרץ דהמשכן הוא מהענינים החביבים ביותר אצל בני" - דע"י המשכן שרתה השכינה, וכן זה עדות על שכיפר הקב"ה על מעשה העגל, ומכיון שהוא כה חביב אצל הקב"ה ובני", משו"ז חוזרים ומפרטים בזה כמ"פ (עיי"ש).

ולפי"ז אולי יש להוסיף בהשייכות בין פר' פקודי לתחילת הספר, לא רק מגוף הענין - שבשניהם איירי על מנין. אלא השייכות ביניהם היא גם בסיבה הגורמת להמנין. דבתחי' הספר בפר' שמות המנין של השבטים הוא מחמת "חביבותן" של השבטים (כמ"ש רש"י שם), ופר' פקודי זה שהיא חוזרת ומפרטת וכן המנין שבה וכו', היא מחמת חביבותו של המשכן. הן אצל הקב"ה והן אצל בני".

ולהעיר מהא דבלקו"ש שם (עמ' 476), מביא את רש"י ובזה"ל: "ווי רש"י איז מפרש "אע"פ שמנאן כו' חזר ומנאן כו' להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים...". דלכאו' מה נוגע לענינינו ענין "להודיע חיבתן" וכו', הא בהשיחה, מביא רק השייכות מהמנין שבתחילת הפרשה, כמובא שם באריכות, ומדוע מועתק גם הענין "להודיע חיבתן", ואולי י"ל (בדוחק קצת) דמרמז לן שגם ענין "להודיע חיבתן" שייך לשייכות דב' הפרשיות כנ"ל.